

מתפרסמת בזה הצעת חוק של חברי הכנסת מטעם הוועדה המיוחדת לפרשת היעלמותם של ילדי תימן, מזרח והבלקן של הכנסת:

הצעת חוק פתיחת קבר של קטין **יהודי** יוצא תימן, המזרח או הבלקן לצורך ביצוע בדיקה גנטית לקשרי משפחה **(הוראת שעה)**, התשע"ז-2017*

מטרה 1. מטרתו של חוק זה לאפשר את חקר האמת לגבי מותם ומקום קבורתם של קטינים יוצאי תימן, המזרח הבלקן אשר הודעה על מותם נמסרה בשנים 1948 עד 1970 לבני משפחותיהם מבלי שהתאפשר להם לזהותם ולהביא אותם לקבורה.

הגדרות 2. בחוק זה –

___ "בדיקה גנטית לקשרי משפחה" – בדיקה גנטית לקשרי משפחה כמשמעותה בחוק מידע גנטי, שנועדה לקביעת ממצאים בדבר קשרי משפחה **ב** בין מנוח ובין קרובו ;

___ "בית המשפט" – בית המשפט לענייני משפחה ;

"המרכז הלאומי לרפואה משפטית" - המרכז הלאומי לרפואה משפטית שליד משרד הבריאות ;

___ "ועדה ציבורית שפעלה בעניין היעלמות ילדי תימן, המזרח והבלקן" – אחת מאלה :

(1) ועדת בהלול-מינקובסקי – הוועדה הבין-משרדית שהוקמה בשנת 1967 ;

(2) ועדת שלגי – ועדת הבירור שהוקמה בספטמבר 1988 מכוח חוק ועדות חקירה, התשכ"ט-1968¹ ;

(3) ועדת החקירה הממלכתית בעניין פרשת היעלמותם של ילדים מבין עולי תימן בשנים **1948 1954** עד **1948-1954** (ועדת כהן-קדמי), שהוקמה בינואר 1995 ;

"חברה לענייני קבורה" - כהגדרתה בתקנות שירותי הדת היהודיים (חברות לענייני קבורה), תשכ"ז-1966²

* הצעת חוק מס' פ/20/4320 (מספר פנימי : 2018303) ; הועברה לוועדה ביום כ"ה בתמוז התשע"ז (19 ביולי 2017).

¹ ס"ח התשכ"ט, עמ' 68.

² ק"ת התשכ"ז, עמ' 136.

"חוק האנטומיה והפתולוגיה" – חוק האנטומיה והפתולוגיה, התשי"ג-1953;

"המזרח והבלקן"- (היום יוחלט על רשימת הארצות)

___ "חוק מידע גנטי" – חוק מידע גנטי, התשס"א-2000³;

___ "מנוח" – אחד מאלה:

(1)(1)–קטין יהודי בן למשפחה יוצאת תימן, המזרח, או הבלקן,

אשר קיים רישום במרשם האוכלוסין או קיימת תעודת פטירה

הקובעים כי נפטר בשנים 1948 עד 1970;

(2)(2)–קטין יהודי בן למשפחה יוצאת תימן, המזרח או הבלקן,

אשר הודעה על מותו נמסרה למשפחתו על ידי מוסד רפואי או

גוף ציבורי אחר בשנים 1948 עד 1970;

(3)(3)–קטין אשר שמו מופיע בדוח של ועדה ציבורית שפעלה

בעניין היעלמות ילדי תימן, המזרח או הבלקן;

"פתיחת קבר"- הזזת מצבה או כל כיסוי אחר של הקבר;

___ "קרוב" – הורהו של המנוח, אחיו או אחותו וכן ילדיהם של האחים;

"תקנות קשרי משפחה" - תקנות מידע גנטי (עריכת בדיקה גנטית

לקשרי משפחה, תיעוד ושמירת תוצאותיה), התש"ע-2010⁴;

(א) על אף האמור בכל דין, בית המשפט רשאי להורות, בצו, על פתיחת קבר

והוצאת והוצאת הגופה לצורך הליך זיהוייה ובכלל זה נטילת דגימה מגופה של

מנוח מקברה לצורך עריכת בדיקה גנטית לקשרי משפחה בהתקיים כל אלה:

3. צו לפתיחת קבר,

הוצאת גופה

מקברה לשם זיהוי

וביצוע בדיקה

גנטית לקשרי

משפחה

(1) הבקשה למתן הצו הוגשה על ידי קרובו של המנוח שחלקת הקבר

המיועדת לפתיחה מיוחסת אליו;

(2) בית המשפט מצא כי הנסיבות העובדתיות של המקרה מעלות

ספק סביר, בהתאם למסמכים שהונחו בפניו, כי קיים ספק ממשי בדבר

זהותה של הגופה הקבורה בקבר שלגביו הוגשה הבקשה.

³ ס"ח התשס"א, עמ' 62.

⁴ ק"ת התש"ע, עמ' 1488.

(ב) בבואו לתת צו לפי סעיף קטן (א), ישקול בית המשפט, בין היתר, שיקולים אלה - את ההשפעה שעשויה להיות לפתיחת הקבר והוצאת נטילת הגופה כאמור בסעיף קטן (א) על נפטרים אחרים הקבורים באותה חלקה או בסמיכות למנוח ואת הפגיעה שעשויה להיגרם לבני המשפחה של אותם נפטרים

(1) (1) קיומו של סיכוי להפיק מהגופה הקבורה דגימת DNA שתאפשר עריכת בדיקה גנטית לקשרי משפחה מהגופה הקבורה;

(2) (2) ההשפעה שעשויה להיות לפתיחת הקבר, הוצאת הגופה ונטילת דגימה ממנה כאמור בסעיף קטן (א) על נפטרים אחרים הקבורים באותה חלקה או בסמיכות למנוח ועל קרובי משפחתם מדרגה ראשונה במידהאם זיעלה צורך לחפור בחלקות סמוכות; בסעיף זה - "קרוב משפחה מדרגה ראשונה - הורה, אח או בן זוג"

(3) (3) **שיקולים הקשורים לכבוד המת.**

(ג) טרם מתן צו לפי סעיף זה, ישמע בית המשפט את עמדתם של בני משפחתו של נפטר אחר כאמור בסעיף ב(2), ככל שניתן לאתרם

(ד) היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו יהיו המשיבים לבקשה למתן צו כאמור בסעיף זה.

(א) לבקשה לפתיחת קבר, הוצאת נטילת דגימה מגופה מקברה ועריכת בדיקה גנטית לקשרי משפחה לפי חוק זה, יצורפו מסמכים התומכים בקיומו של ספק סביר בדבר זהותה של הגופה הקבורה בקבר שלגביו הוגשה הבקשה; לעניין זה, "מסמכים" - לרבות תצהיר - **לא ברור אם יש צורך בסעיף זה לאור הדין הכללי לגבי הגשת בקשות**

4. הגשת בקשה לפתיחת קבר, הוצאת נטילת דגימה מגופה מקברה וביצוע בדיקה גנטית לקשרי משפחה

(ב) המבקש ישלח העתק מהבקשה להוריו ולאחיו של המנוח וככל ואין כאלה לילדי אחיו של המנוח.

(א) בצו כאמור בסעיף 3(א) יקבע בית המשפט הוראות בעניינים אלה:

(1) אופן הביצוע פתיחת הקבר וסגירתו לאחר נטילת הדגימות, לרבות קבורה מחדש לפי הנסיבות העניין;

(2) הוראות בעניין בדיקת נבדקים נוספים פרט למנוח;

(3) הוראות בעניין מסירת חוות הדעת של המעבדה לבית המשפט ולצדדים;

(4) כל הוראה אחרת הנחוצה לדעתו כדי להשיג את מטרת

הבדיקה.

(ב) התגלה במהלך הדיון בבקשה כי יש צורך בפתיחת יותר מקבר אחד

או בהוצאת יותר מגופה אחת מקברה, ישמע בית המשפט את עמדתו

ההלכתית של נציג מועצת הרבנות הראשית ויכלול בצו

הוראות גם לעניין זה.

(ג) בצו כאמור בסעיף קטן (א) יפנה בית המשפט את המבקש למעבדה גנטית מבין המעבדות שהוכרו לפי סעיף 28ז(ב) לחוק מידע גנטי, הערוכות לביצוע בדיקה שאחד הנבדקים בה הוא נפטר לפי תקנה 6 לתקנות קשרי משפחה.

(א) על בקשה לעריכת בדיקה גנטית לקשרי משפחה לפי חוק זה יחול פרק ה'1 לחוק מידע גנטי, למעט הוראות סעיפים: 28ב(ב), 28ג, 28ז, 28ח, 28ט(ב), 28י, 28יד ו- 28טו, ויחולו תקנות קשרי משפחה, בשינויים המתחייבים.

(ב) על בקשה לעריכת בדיקה גנטית לקשרי משפחה לפי חוק זה, בה אחד הנבדקים הוא חסוי או פסול דין, יחולו הוראות תקנות מידע גנטי (סדרי דין בהליך לאישור בדיקה גנטית בחסוי או בפסול דין), התשס"ג – 2002.

(א) על פתיחת קבר לפי חוק זה לא יחולו הוראות תקנות בריאות העם (קבורה מחדש), 1941⁵ ויחולו הוראות חוק זה.

(א) פתיחת קבר כהגדרתה בחוק זה והחזרת הגופה לקברה לפי תבצע על ידי חברה לענייני קבורה שבתחום אחריותה נמצאת חלקת הקבר נשוא הצו, לפי בקשת המבקש, ובתיאום עם מנהל בית העלמין בו נמצאת החלקה האמורה ותחת הנחייתו ההלכתית של רב שימנה הרב הראשי לישראל המכהן כנשיא מועצת הרבנות הראשית (להלן - רב מלווה);

.56

תחולת הוראות מחוק מידע גנטי

.67

אי תחולת תקנות בעניין קבורה מחדש

.678

פתיחת קבר ונטילת דגימה מגופה

⁵ ע"ר 1096, 1941, תוס' 2, עמ' (ע) 610, (א) 727

הוצאת הגופה לפי הצו האמור מקברה ונטילת דגימה ממנה תיעשה תתבצע על ידי מומחה באנתרופולוגיה פורנזית נציג של מהמרכז הלאומי לרפואה משפטית,⁶ במידת האפשר כזה המתמחה באדם אחר בעל מומחיות באנתרופולוגיה פורנזית / משרד הבריאות ולפי הוראותיו, וכן רשאים המבקש או בא כוחו להיות נוכחים במקום בעת הוצאת הגופה, אם רצה בכך.

(ג) במעמד פתיחת הקבר והוצאת הגופה כאמור בפסקה (א) יישמעו כל הנוכחים להוראותיו של מומחה באנתרופולוגיה פורנזית כאמור בפסקה (ב);

(ג) (1) התגלו במעמד פתיחת הקבר יותר מגופה אחת באותה חלקת קבר, או שבעת פתיחת הקבר עלה ספק אם המנוח קבור בחלקה לגביה הוגשה הבקשה או בחלקה סמוכה ואין בצו שניתן על ידי בית המשפט הוראות בעניין - יכריע בית המשפט בשאלת פתיחת קבר, הוצאת גופה מקברה, נטילת דגימת DNA וביצוע בדיקה גנטית לקשרי משפחה גם בגופת נפטר אחר;

(2) בית המשפט כאמור בפסקה (1) ידון בבקשה על פי השיקולים לפיהם ניתן צו לפי סעיף 5 וישמע את עמדתם של בני משפחתו של נפטר אחר כאמור בסעיף ב(2), ככל שניתן לאתרם;

עדכון הרישום במרשם האוכלוסין 9. החליט בית משפט, על יסוד זיהוי גופתו של מנוח ותוצאות בדיקה גנטית לקשרי משפחה לפי חוק זה, כי קיימת התאמה גנטית בין המנוח לבין הקרוב, יקבע בית המשפט גם את מותו של המנוח וככל הניתן גם את יום המוות ושעתו על סמך כל ראיה שהובאה לפניו בדבר הנסיבות או הזמן שבהם אירע המוות.

הוראת שעה 10. (א) חוק זה יעמוד בתוקפו מיום _____ ועד ליום _____ (שנתיים?).

(ב) בקשות שהוגשו לבית המשפט לפי חוק זה בתקופת תוקפו יידונו לפי הוראות חוק זה גם אחרי מועד פקיעתו.

ביצוע ותקנות 11. שר הבריאות ממונה על ביצועו של חוק זה והוא רשאי לקבוע תקנות לביצועו, בהסכמת שר המשפטים ולעניין הנחייה הלכתית כאמור בסיפא לסעיף 7(א)- בהסכמת השר לשירותי דת.

הוראת מעבר 12. הוראות חוק זה יחולו על בקשות שהיו תלויות ועומדות בפני בית משפט לפני כניסתו של חוק זה לתוקף, שעניינן פתיחת קבר, הוצאת כגופה מקברה ונטילת דגימה מגופה לשם ביצוע בדיקה גנטית, ואשר מתקיימים בהם יתר התנאים המנויים בחוק זה.

נושאים לדיון לקראת קריאה שניה ושלישית

1. שמירת דגימות DNA שנמצאו במסגרת החוק ואשר לא נמצאה לגביהן התאמה גנטית למבקש, במאגר מידע גנטי שיוקם לעניין זה והשוואתן למאגרים גנטיים אחרים לרבות המאגר המשטרתי ומאגרים גנטיים המנוהלים באופן פרטי.

2. הוראות משלימות לעניין שינוע של הגופות אל המכון לרפואה משפטית לצורך ביצוע המשך תהליכי הזיהוי והקניית סמכות לשמור דגימה במידה ולא התבצע הליך זיהוי לצורך יכולת של בדיקה עתידית לרבות אופן שמירתן (בהתאם להתפתחות עולם הרפואה)

3. הכללת סעיף עלויות שיבהיר כי המדינה תממן, על פי תחשיב משרד האוצר, עלויות פתיחת קבר וקבורה מחדש וכן כל העלויות של הוצאת גופה מקברה, ביצוע זיהוי, נטילת דגימה וביצוע בדיקה גנטית לקשרי משפחה- באופן שלא יחרוג ממסגרת כספית של הצעת חוק תקציבית.